

— "Όταν θά ἀποθάνω, ἐσκέπτετο, τὸ σκῶμμα θά ὑποχωρήσῃ εἰς τὸν τρόμον... τὸ πτώμά μου θά εἶνε ἀποτρόπαιον, ἀλλ' αὐτὸς δὲν θά τολμήσῃ νὰ γελᾷσῃ. Ἡ ἀνάμνησις τοῦ θανάτου μου θά δηλητηριάσῃ τὴν ὑπαρξίν του, καὶ θά ἐκδικηθῶ!.. "Ω! ἐὰν οἱ νεκροὶ ἐπανέρχονται, θά ἴδῃ εἰς τὰ ὄνειρά του τὸ ἀδιάλλακτον πρόσωπόν μου!.. Ἐὰν πρὶν ἀποθάνω κατώρθωσα νὰ ἀκούσῃ τὴν κραυγὴν τῆς ἀπελπισίας μου; . . Ἄλλ' ὄχι, πρέπει νὰ τῷ διηγηθῶ μόνον ὅ,τι ὑπέφερα ἐξ αἰτίας του. . .

Χωρὶς νὰ ἀφήσῃ τὸν πῖλόν της, ἐπλησίασε τὸ μικρὸν ἐκεῖνο γραφεῖον ἐφ' οὗ ἔγραφεν ὥρας τινὰς πρότερον ἐρωτικὸς λόγους. Προσεπάθησε νὰ συλλέξῃ τὰς ἰδέας της καὶ ἀνεζήτησε δορυμεις λόγους ἵνα ζωγραφίσῃ τὸ μαρτύριόν της ἄλλ' ἐνθυμουμένη τὰς ἀπογοητεύσεις αἷς ὑπέφερον, ἔκτειρεν ἑαυτήν, οἱ ὀφθαλμοὶ της ὑγράνθησαν καὶ ἀπώλεσαν τὴν ὑαλώδη λάμπιν των, λυγμὸς ἐξέφυγε τοῦ στήθους της ὡσεὶ ἡ λύπη ἠθέλησε νὰ ἐκχυθῇ, ἐλύθη εἰς δάκρυα καὶ ἀνεκουρίσθη. Ἐβλαυσεν ἐπὶ μακρὸν, ὡς πράττουσιν αἱ πτωχαὶ ἐκεῖναι κόραι, αἵτινες ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς μονῆς ἀπευθύνουσιν ὕστατον χαιρετὸν πρὸς τὸν κόσμον, πρὸς τὴν οἰογένειάν των, πρὸς τὴν ζωὴν, πρὸς πᾶν ὅ,τι ἠγάπησαν καὶ ἄπερ μέλλουσι νὰ ἐγκαταλείψωσιν, ὅπως ἀπερωθῶσιν εἰς τὴν σκιάν τοῦ τάφου εἰς τὸ ἐλαστῆριον ἔργων των. Ἡ σκέψις τοῦ Θεοῦ διήλθε τότε τῆς ψυχῆς της. ἔπεσε γονυπετῆς καὶ φλογεραὶ παρακλήσεις ἐξέφυγον τῆς καρδίας της, διακοπτόμεναι ὑπὸ στεναγμῶν.

"Όταν ἠγέρθη, εἶχεν ἐπανεύρει τὴν γαλήνην καὶ τὴν ἐγκαρτέρησιν, ἀλλὰ τὸ πρόσωπόν της περιεδύθη τὸν χαρακτῆρα βαρείας θλίψεως, ἥτις δὲν ἔμελλε πλέον νὰ διασκεδασθῇ. Ἡ προσερχὴ τῆ ἔδωκε τὴν δύναμιν νὰ συγχωρήσῃ, καὶ ἡ συγγνώμη τὴν ἔσωσεν ἀπὸ τῆς ἰδίας ἀπελπισίας. Ἐκαύσε τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἔγραψε, διηυθέτησε τὸ πρόσωπόν της καὶ ἤρξατο ἀναζητοῦσα τὸν Ἐδουάρδον.

Τὸν ἐπλησίασε μὲ τὸ μεθίαιμα εἰς τὰ χεῖλη... Ποῦ λοιπὸν ἡ ἀτυχὴς ἠδυνήθη νὰ λάβῃ τὴν ἡρωικὴν ἐκείνην δύναμιν; . .

— Ἐλάβετε τὴν ἐπιστολὴν μου; τῷ εἶπε διὰ φαιδρῶν τόνου.

Ἐδουάρδος τὴν παρετήρησεν, ἐφάνη λίαν στενοχωρημένος καὶ ἐψέλλισε λόγους τινὰς ἀκαταλήπτους.

— Ἐλπίζω ὅτι δὲν προσεβλήθητε ἐκ τοῦ ἀστεϊσμοῦ μου, ἐξηκολούθησεν ἡ Μάρθα μετὰ σπανίας ἀφοβίας. . . ἤθελον νὰ σᾶς τιμωρήσω, διότι ἔχετε τόσον ὀλίγην ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμὲ ὅπως κρύψετε τοὺς μυστηριώδεις ἔρωτάς σας.

— Ἄ! γνωρίζετε . .

— Ἐ! μήπως δὲν τὸ ἐμάντευσα! ἐπειδὴ ἐξέλαβετε τὸ κἀνιστρον τοῦ ἐργοχείρου μου διὰ τὸ τῆς ἀδελφῆς μου, ἠδυνάμην νὰ φαντασθῶ ὅτι τὸ γραμματίόν σας ἀπνυθύνετο εἰς ἐμέ;

Καὶ ἡ ἀτυχὴς ἐμειδίασεν ἔτι. . .

— Ἄλλὰ μὴ φοβῆσθε τίποτε, προσέθηκε, θά ὀμιλήσω ἐγὼ ἡ ἴδια εἰς τὴν Ἀδέλῃν, καὶ δὲν θά κοπιᾷσα καθόλου ὅπως κατορθώσω νὰ σᾶς ἀλύσῃ.

Ἐδουάρδος τὴν ἠσπᾶσθη παραφόρως. . . Δυστυχὴς Μάρθα! . .

Ἐ γάμος ἐγένετο μετ' ὀλίγον καιρὸν. Ἡ Ἀδέλῃ καὶ ὁ Ἐδουάρδος εἶνε εὐτυχεῖς καὶ ἐξακολουθοῦσι νὰ ζῶσιν ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ κ. Ἰκέρ. Ἡ Μάρθα ὑπῆρξε μάρτυς τῆς εὐτυχίας των, καὶ ἔκρυψε τὰ δάκρυα της ἵνα μὴ τὴν ταραξῇ. Ἐλίκνισε τὰ τέκνα των ἐπὶ τῶν γονάτων της καὶ ἐγένετο δι' αὐτὰ δευτέρα μήτηρ· ἐγένετο ἡ πρόνοια τῶν πτωχῶν καὶ ἡ εὐλογία τῆς οἰκογενείας ἐκείνης, εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὁποίας ἡ ἀγαθότης της, ἡ ἀπάρησις της καὶ ἡ ἀφοσίωσις διετήρουν τὴν γαλήνην καὶ τὴν σύμνοιαν. Ἄλλ' ἡ λύπη ἥτις ὑποκώφως τὴν ὑπέσκαπτε δὲν ἐβράδυνε νὰ ἀλλοιωσῇ τὴν ἀδύνατον κρασίον της, καὶ πρὸ πολλῶν μηνῶν ὁ ἰατρός τὴν εἶχε καταδικάσει. Σκληρῶς ὑπέφερε κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας, ἀλλ' οὐδὲ κραυγὴν, οὐδὲ γογγυσμὸν ἤκουσαν. . . Εἰς τὴν ἀγγελικὴν γαλήνην, ἥτις ἐφώτιζε τὸ πρόσωπόν της, ἐμάντευον ὅτι ἐπεθύμει τὸν οὐρανὸν καὶ ἐχαιρέτιζεν εὐγνωμόνως τὴν αὐγὴν κρείττονος τύχης. Ὁ Θεὸς εἰσῆκουσε τοῦ φλογερωτέρου πόθου της: εὐρίσκεται εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τῆς πρώτης ταύτης!».

G. A. BALABANHE.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΣ

Ἐκ πολλῶν διδομένων ἐξάγεται ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν μαστοφόρων ζῶσι σχεδὸν πενταπλάσιον χρονικὸν διάστημα τοῦ πρὸς τελείαν σωματικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν ἀπαιτουμένου. Ἄν ἐφαρμοσώμεν τὸν κανόνα τοῦτον εἰς τὸν ἄνθρωπον, εὐρίσκουμεν, ὅτι ἀφ' οὗ ἡ σωματικὴ αὐτοῦ ἀνάπτυξις ἐξακολουθεῖ μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους καὶ ἐπέκεινα, τὸ φυσικὸν τέρμα τοῦ βίου του εἶνε 100 ἔτη, καὶ ἐπειδὴ ἡ ὑπὲρ τὴν ἀρχικὴν ζωὴ δύναται, κατ' ἐξαιρέσειν, νὰ διαρκῆσῃ ὅσον καὶ ἡ ἀρχικὴ ζωὴ, τὸ ἀνώτατον ὄριον τοῦ βίου εἶνε 200 ἔτη. Βεβαίως ἡ παρατήρησις αὕτη οὐδὲν ἔχει τὸ ἀκριβῶς ἐπιστημονικόν, ἀλλ' ἔρχεται εἰς ἀρωγὴν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς παρατηρήσεως, ὅπως πείσῃ ἡμᾶς ὅτι ὁ ἄνθρωπος βιῶν συνωδᾷ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς φύσεως προώριστα νὰ ζῆσῃ ἐπὶ ἕνα αἰῶνα.

Οἱ φυσιολόγοι συνέλεξαν τὰς αὐθεντικὰς θεωρουμένας περιπτώσεις τῆς μακροβιοτικῆς. Γερμανός τις παρέχει ἐν τῷ ἐπομένῳ πίνακι τὸ ἀποτελεσμα τῶν ἐρευνῶν του. Ἐξηκρίβωσεν:

Ἄπὸ 100 μέχρις 110 ἐτῶν	1000	περιπτώσεις
» 110 » 120 »	60	»
» 120 » 130 »	29	»

ἀπὸ 130 μέχρι 140	ἔτων	15	περιπτώσεις
» 140 » 150	»	6	»
» 169		1	

Ὁ Ἄγγλος Easton δίδει ἡμῖν πληρέστερον κατάλογον :

Ἀπὸ 100 μέχρις 111	ἔτων	1310	περιπτώσεις
» 110 » 120	»	277	»
» 120 » 130	»	84	»
» 130 » 140	»	26	»
» 140 » 150	»	7	»
» 150 » 160	»	3	»
» 160 » 170	»	2	»
» 170 » 185	»	3	»

Καὶ ἂν ἔτι παραδεχθῶμεν σφάλματά τινα εἰς τοὺς πίνακας τούτους τῆς ἐκτάκτου μακροβιότητος, βλέπομεν ὅτι ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβίῃ ὅτι θὰ ὑπερβῇ τὰ ἑκατὸν ἔτη.

Χωρὶς ν' ἀνέλθωμεν εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν πατριαρχῶν, εὐρίσκομεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ πασῶν τῶν χωρῶν ἄνδρας ἐπὶ μακρὸν ζήσαντας.

Δύο ἐκ τῶν σοφῶν τῆς Ἑλλάδος ἔζησαν ἕνα αἰῶνα. Ὁ Δημόκριτος, φίλος τῆς φύσεως, εὐθυμος τὸν χαρακτήρα καὶ οὐλαμῶς ἐπηρεαζόμενος ὑπὸ τῆς τύχης τοῦ βίου, ἀπέθανεν 109 ἔτων, μειδιῶν ὅπως εἶχε ζήσει. Φάβιος ὁ μελλιτηγῆς, οὕτως ἐπονομασθεὶς διὰ τὴν συνετήν αὐτοῦ κατὰ τοῦ Ἀννίβα πακτικῆν, ἠδυνήθη νὰ ἐπιβραδύνῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ θανάτου, ὅπως εἶχεν ἐπιβραδύνει τὴν πορείαν τῶν Καρχηδονίων, καὶ ὑπεχώρησεν εἰς αὐτὸν, ἀφ' οὗ μόνον συνεπλήρωσε τὸ ἐνενηκοστὸν αὐτοῦ ἔτος. Ἡ Ῥώμη εἶδεν ἐμφανιζομένην εἰς τὰ θεάτρα αὐτῆς ἠθοποιῶν 104 ἔτων, καὶ ἐτέραν, ἥτις γενομένη ἠθοποιὸς δωδεκαετίας, ὑπεκρίνετο εἰσέει μετὰ ἑκατὸν ἔτη. Γαλλίς τις χορεύτρια, μεταναστεύσασα εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πόλεμον, ἀπέβιασε τῷ 1867 ἐν ἡλικίᾳ 111 ἔτων, ἐν μέσῳ ἑκατοντάδος καὶ πλέον ἐγγόνων καὶ δισεγγόνων.

Μία τῶν περιεργωτάτων περιπτώσεων τῆς μακροβιότητος εἶνε ἡ τοῦ γέροντος στρατιωτικοῦ Μίττελστετ, ὅστις ἀπέθανεν τῷ 1792 112 ἔτων. Κατὰ τὸ ἐξηκονταεπταετὸν στρατιωτικὸν αὐτοῦ στάδιον παρευρέθη εἰς δεκαεπτὰ μάχας, ἐτραυματίσθη πλειστάκις, καὶ ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ τῶν Ῥώσων, ἀφ' οὗ ἐφορέθη ὑπ' αὐτὸν ὁ ἵππος του. Εἶχεν ἤδη δις χηρεύσει, ὅτε τῷ 1790, δηλαδὴ τῷ 110 ἔτει τῆς ζωῆς του, ἐνυμφεύθη γυναῖκα νέαν ἔτι. Μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του ἠδύνατο νὰ πόρευεται ἐπὶ δύο ὥρας μεταβαίνων νὰ λάβῃ τὴν σύνταξίν του.

Ἡ Ἀγγλίᾳ παρέχει πολυαριθμούς περιπτώσεις μακροβιότητος. Χωρὶς τις ὀνόματι Ἐρφυγκαμ γεννηθεὶς ἐκ πτωχῆς οἰκογενείας, στρατιώτης ἐπὶ μακρὸν χρόνον, εἶτα δὲ κερδίζων τὸν ἄρτον του δι' ἐπιπλωτάτης ἐργασίας, ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν

144 ἔτων ἂνευ τῆς ἐλαχίστης πηρώσεως, καὶ σχεδὸν χωρὶς ποτὲ ν' ἀσθενήσῃ.

Ὁ Θωμᾶς Πάρρες ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος ἔτι. Ἦτο καὶ αὐτὸς πτωχὸς χωρὶς ἀποζῶν ἀπὸ χειρωνακτικοῦ ἐπαγγέλματος. Ὁ βίος αὐτοῦ οὐδὲν παρέχει τὸ ἰδιάζον κατὰ τὰ 120 πρῶτα ἔτη του, μεθ' ἃ ἐνυμφεύθη καὶ πάλιν νεαράν τινα χήραν, τὴν ὁποίαν κατέστησεν εὐτυχεστάτην. Εἶχε διατηρήσει πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ῥώμην, ἐξετέλει πάσας τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας, καὶ ἐξηκολούθει ν' ἀλωνίζῃ μέχρις 130 ἔτων! Ἐζήσεν οὕτω εὐτυχῆς καὶ ἄγνωστος μέχρις ἡλικίας 152 ἔτων. Ἀλλὰ τότε ὁ κόμης Σουρραὶ ἀνεκάλυψεν αὐτὸν ἐπισκεπτόμενος τὰ κτήματά του, καὶ ἐπὶ σκοπῷ ἀνοήτου τινὸς ματαιοδοξίας ἠθέλησε νὰ ἐπιδειξῇ ἐν Λονδίῳ τὸν σεβάσιμόν του ἐκμισθωτήν. Ἀπέσπασεν αὐτὸν ἐκ τῆς εἰρηνικῆς του καλύβης καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν ἐν ἀμαξιδίῳ συνοδευόμενον ὑπὸ μίας ἐγγόνης τοῦ Πάρρε, βαδίζούσης ἐπίπου ὄπισθεν, καὶ γελωτοποιοῦ τινος ἐπιφορτισθέντος νὰ διασκεδάσῃ τὸν γέροντα κατὰ τὴν ὁδοπορίαν. Κάρολος ὁ Α' ἠθέλησε νὰ ἴδῃ τὸν πρεσβύτατον τῶν ὑπηκόων του, καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ σκεφθῇ τι ἀβοηθητότερον, τὸν ἠρώτησεν : « Ἐφθασες εἰς ἡλικίαν σχεδὸν ἀπίστευτον, ἀλλὰ τί ἔκαμες περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ; » Εἰς ἃ ὁ γέρον ἀπήντησε ταπεινῶς : « Ἐτιμωρήθην πολὺ περισσότερο καιρὸν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ». Ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ παρᾶσχωσι πᾶσαν ἄνεσιν καὶ πολυτέλειαν εἰς τὸν γέροντα, ὅστις ἀναγκασθεὶς οὕτω νὰ μεταβάλῃ τὰς αὐστηράς τῆς ἐγκαρτείας ἕξεις του, ἠσθένησε καὶ ἀπέθανεν, οὐχὶ ἐκ γήρατος, ὡς ἀπέδειξεν ἡ αὐτοψία, ἀλλ' ἐκ δυσπεψίας. Ἄν καὶ δὲν ἔπραξε τίποτε περισσότερο τῶν ἄλλων ἀνθρώπων κατὰ τὸν βίον του, ἐν τούτοις μετὰ τὸν θάνατόν του ἀπένειμαν εἰς αὐτὸν ἐξαιρετικὰς ὄντως καὶ ἀδικαιολογήτους τιμὰς ἔλαψαν αὐτὸν εἰς τὸ Οὐστμίνστερ, τὸ πρὸς ταφὴν τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς Ἀγγλίας Πάνθεον. Τοιοῦτου προνομίου δὲν ἠξιώθη μὲν ὁ Χάρρυ Ζέγκινς, ἀποθανὼν τῷ 1743 ἐν ἡλικίᾳ 169 ἔτων, ἀλλ' ἀνήγειραν αὐτῷ μνημεῖον διὰ δημοσίου ἐράνου. Ὁ θαυμάσιος οὗτος γέρον ἐκλήθη ὡς μάρτυς ἐνώπιον δικαστηρίου κατὰ τὸ 140 αὐτοῦ ἔτος. Περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του ἐξήσκει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἀλιεῦς, ἐξέπνευσε δὲ χωρὶς οὐδεμίαν νὰ ὑποστῇ τῶν μελῶν αὐτοῦ πῆρωσιν.

Ὁ Νορβηγὸς Δρακάμπεργ, ναυτόπαις κατ' ἀρχάς, ὑπῆρξεν ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ στόλου μέχρις ἡλικίας 91 ἔτων, ὧν τὰ 15 διήλθεν ὡς αἰχμάλωτος εἰς τὸ θοαμανικὸν κάτεργον. Λαβὼν τὴν σύνταξίν του κατὰ τὸ 111 αὐτοῦ ἔτος, ἐνυμφεύθη γυναῖκα ἐξηκονταετῆ, ἀποθανοῦσαν μετὰ τινα ἔτη ὃ δὲ Δρακάμπεργ βαρυνθεὶς τὴν χρεῖαν κατὰ τὸ 130 αὐτοῦ ἔτος, ἐζήτησεν εἰς γάμον νεαράν χωρικήν, ἥτις δὲν ἀπεφάσισε νὰ ὑπανδρευθῇ

τοιούτον τὴν ἡλικίαν γαμβρὸν, καὶ ὁ Δρακάκευβεργ ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ ἄνυμφος, τοῦθ' ὅπερ συνέταμεν ἕως τὰς ἡμέρας τοῦ ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 146 ἐτῶν φέρων τὸ προσώνυμον ὁ Γέρος τοῦ Βορρά. Ἐτυχῆς ἐφάμιλλος τοῦ Δρακάκευβεργ ὑπῆρξεν ὁ συμπατριώτης αὐτοῦ Ἰωσήφ Σούρριγκτων. Οὗτος φθάσας εἰς ἡλικίαν 160 ἐτῶν, καὶ αἰσθανθεὶς προσεγγίζον τὸ τέλος αὐτοῦ, ἐκάλεσε περὶ ἑαυτὸν τὴν οἰκογένειάν του, τὴν τρίτην του σύζυγον, νέαν ἔτι, τοὺς υἱοὺς του, ὧν ὁ νεώτατος ἦτο 9 ἐτῶν καὶ ὁ πρεσβύτατος 103. Ἐν πληρεστάτῃ σωφροσύνῃ διένειμε τὴν περιουσίαν του καὶ τὴν ἐπαύριον ἐξέπνευσεν ἡσυχῶς, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀγωνίας.

Καίτοι οἱ ἑκατοντούτεισι εἶνε εὐαριθμότεροι παρ' ἡμῶν ἢ παρὰ τοῖς βορείοις Κράτεσι τῆς Εὐρώπης καὶ τισὶ χώραις τῆς Ἀσίας, δυνάμεθα ἐν τούτοις νὰ καταστρώσωμεν μακρὴν κατάλογον μακροβίων καὶ ὑπὸ τὸ ἡμέτερον κλίμα. Παραδείγματα τινὰ δὲν θὰ ᾧσιν ἄμοιρα ἐνδιαφέροντος.

Ἡ πόλις Tours ἐκέκτητο τὸ 1802 παλαιὸν στρατιώτην ὀνόματι Τυροῦλ, γεννηθέντα τῷ 1698. Κληρωθεὶς τῷ 1716, δὲν ἔπαυσεν ὑπηρετῶν ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης, καὶ κατὰ τὸ μακρὸν αὐτοῦ στάδιον ὑπὸ τρεῖς βασιλεῖς καὶ ὑπὸ τὴν δημοκρατίαν, ἔλαβε πολλὰς σφίρας καὶ οὐκ ὀλίγα τραύματα σπάθης, ὑγιέστατος παραμείνας.

Ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν Καλῶν Τεχνῶν τῷ 1870 ὑπῆρχεν ἐκτεθειμένη εἰκὼν περιπτώσα 255 πούσωπα, μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας καὶ χάριτος ἐζωγραφημένα ὑπὸ τοῦ βαρόνου δὲ Waldeck ἔχοντος ἡλικίαν 106 ἐτῶν. Ὁ ῥωμαλέος οὗτος γέρον ἀπέθανε τῷ 1875 διετήρησε πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἀκμὴν καὶ ἔκαμε τακτικῶς καθ' ἡμέραν τὸν περίπατόν του. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1872 ἀπέθανεν ἐν τῇ μικρᾷ Βισέτρῃ Ὀδῷ τις ἄλλοτε ναυτικὸς καὶ στρατιώτης, τὸν ὁποῖον βίος πλήρης περιπετειῶν καὶ ταξιδιῶν δὲν ἠμπούησε νὰ ὑπερβῇ κατὰ δύο ἔτη τὴν ἑκατονταετηρίδα. Ἐν ἡλικίᾳ 120 ἐτῶν ὁ Δελπὸς παρουσιάσθη εἰς τὴν δημορχίαν ὅπως ἐκ νέου κληρωθῇ διὰ τὴν στρατολογίαν, διότι ἔλεγε «πρέπει πάντοτε κανεὶς νὰ εἶνε ἕτοιμος διὰ τὴν πατρίδα» δὲν ἔξυρόμεν τί εἰμπορεῖ νὰ συμβῇ». Ὁ νομαρχικὸς ἐπίτροπος, καὶ περ ἐπαινέσας τὴν φιλοπατριάν του, ἐν τούτοις ἠρνήθη νὰ δώσῃ κληρὸν εἰς τὸν σεβάσμιον τοῦτον στρατεύσιμον, ὅστις μεθ' ὄλα του τὰ ἔτη εἶχε διαμείνει νέος. Νεότης καὶ γῆρας εἰσὶ πράγματι ὄροι ἐντελῶς σχετικοί· βλέπομεν καθ' ἑκάστην τεσσαρακονταετῆς γέροντας, καὶ εἶδομεν πρὸ ὀλίγου ἀνθρώπους, οὓς ἠδυνάμεθα νὰ εἴπωμεν νέους κατὰ τὸ ὀγδοηκοστὸν αὐτῶν ἔτος· ἄλλως τε ὁ ὑπερεκατοντούτης πατὴρ θεωρεῖ νεανίαν τὸν ἐξήκονταετῆ υἱόν του. Ἡμέραν τινὰ ὁ καρδιάλιος Δαρμανιὰκ συνήνητησεν εἰς τὴν θύραν πτωχῆς οἰκίας γέροντα κλαίοντα καὶ τὸν ἠρώτησε διατί ἔκλαιε: «Ὁ πατέρας μου μ' ἔδειρε, εἶπεν

οὗτος, διότι ἐπέρξα ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν παπποῦ μου δίχως νὰ τὸν χαιρετήσω.» Ὁ πατὴρ ἦτο 103 ἐτῶν, ὁ πάππος 123, καὶ ὁ μικρὸς πταίστης εἰσῆρχετο εἰς τὸ 82 ἔτος του!

Ἐν τῷ διαμερίσματι τοῦ Haute Garonne ἀπέθανε τῷ 1838 ῥάπτριά τις ὀνομαζομένη Μαρία Πριου ἡλικίας 158 ἐτῶν. Τῷ 1878 εἰς Ἅγιον Ἰωακίμ (Βενεζουέλας) Βουργὸς τις τὸ ὄνομα ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 119 ἐτῶν. Τῷ 1879 τὴν δεσποινίδα Μονταγκιου ἀποθανούσαν ἑκατοντούτη συνώδευσε εἰς τὸ νεκροταφεῖον ἐκμισθωτριά τις τῶν γαιῶν τῆς ἐτῶν 104. Ὁ γεωργὸς Λουκάς ἀπέθανεν 109 ἐτῶν. Κάτοικὸς τις ἐν Ῥωσίᾳ ζωηρότατος ἔτι, φέρει ἡλικίαν 116 ἐτῶν. Συνέδριον τῶν ἰατρῶν ἐν Νέξ Γρενάδῃ τῆς Ἀμερικῆς ἐπιβεβαιῶν τὴν ὑπαρξίν ἀνδρὸς 180 ἐτῶν, κἀλλιεργούντος εἰσέτι τὸν κηπόν του.

Ὁ Οὐγκρος Ῥόβιν ἀπέθανε τῷ 1750 ἐτῶν 172, καταλιπὼν χήραν 164 ἐτῶν καὶ πρωτότοκον υἱόν 115 ἐτῶν. Ἰδοὺ ἀληθῶς σεβασμῖα οἰκογένεια, ἧς ὁ ἀρχηγὸς κατ' οὐδὲν ἐδικαιούτο νὰ φηονήσῃ τοὺς ἀρχαίους πατριάρχας. Καὶ ἐν τούτοις ἠδύνατο καὶ αὐτὸς νὰ θεωρηθῇ ὡς νέος παρὰ γηραιότατόν τινα Ῥώσον στρατιώτην, ὅστις ἀπέθανε τῷ 1825 ἐν ἡλικίᾳ ἀπιστεύτῳ σχεδὸν ἀλλ' ἀθηντικωτάτῃ ἐτῶν 202! Ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις δὲν ὑπάρχει παράδειγμα ἀνθρώπου ὑπερβάντος τὸ ὄριον τοῦτο τοῦ γήρατος. Ἐν τούτοις τὸ παράδειγμα τοῦτο, καὶ μοναδικὸν ἂν εἶνε, δύναται ν' ἀποδείξῃ ὅτι παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ, ὡς παρὰ ταῖς ἀνωτέρας τάξεις τῶν ζῴων, ἡ ἀρχικὴ διάρκεια τοῦ βίου ἐν ἐξααιρετικαῖς τισὶ περιπτώσεσι δύναται νὰ διπλασιασθῇ, ὥστε ἡ ὑπαρξὶς ἡμῶν, ἣτις φαίνεται περιοριζομένη εἰς ἑκατὸν ἔτη ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ ὀργανισμοῦ ἡμῶν, δύναται κατὰ σύμπτωσιν νὰ παραταθῇ μέχρι δύο αἰῶνων.

Ἄλλ' ἂν ἡ ἐπιστημονικὴ μελέτη τοῦ ἀνθρώπου ἐπιτρέπῃ εἰς ἡμᾶς νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἡ ἀρχικὴ αὐτοῦ ζωὴ ἔπροπε νὰ διαρκῇ ἑκατὸν περίπου ἔτη, ἐν τούτοις κατὰ μέσον ὄρον, οὐδὲ εἰς τὸ ἡμισυ κἂν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἐξικνεῖται. Ἡ στατιστικὴ παρέχει ἡμῶν, ὡς πρὸς τοῦτο, ἀποτελέσματα ἥκιστα ἐνθαρρυντικά. Ἐν Γαλλίᾳ ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου κατὰ μέσον ὄρον δὲν φθάνει οὐδὲ μέχρι τῶν 40 ἐτῶν, ὁ δὲ μέσος ὄρος διὰ πᾶσαν τὴν γῆν, καθόσον εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξακριβωθῇ, εἶνε 33 περίπου ἔτη! Ἐπιπλέον εἶνε ἀποδεδειγμένον ὅτι τὸ μὲν τέταρτον τοῦ γῆνιου πληθυσμοῦ ἀποθνήσκει πρὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους, τὸ δὲ ἡμισυ πρὸ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου.

Δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν ὅτι ἐπὶ ἐνὸς ἑκατομμυρίου ἀτόμων 207 θὰ ζήσωσιν 100 ἔτη, καὶ 16 θὰ φθάσωσι μέχρι τοῦ 105 ἔτους. Ὁμολογητέον ἐν τούτοις ὅτι οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἀποτελοῦσι γενικὸν μέσον ὄρον καὶ ὅτι τὰ ἀποτελέσματα παραλλάσσουν πολὺ κατὰ τὰς διαφόρους

χώρας, ἔνεκα τοῦ κλίματος, τῆς τροφῆς, τῶν ἡθῶν, τῆς εὐζωίας καὶ τῆς ἡθικῆς.

Ἄξισημειώτόν τινα ἀλήθειαν τεκμαιρόμεθα ἐκ τῶν ἀναγραφέντων αἰθιμῶν ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἔνεκα τοῦ τρόπου αὐτῆς τοῦ ζῆν συντέμνει σπουδαίως τὴν διάρκειαν τῆς φυσικῆς, τῆς ἀρχικῆς ὑπάρξεως, καὶ ὅτι καὶ σήμερον ἔτι, καὶ ἐν ταῖς μᾶλλον πεπολιτισμέναις χώραις, προέπει νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν ὡς προειδοποίησιν καὶ ὡς διδασκαλίαν, τὸ λόγιον τοῦ Σενέκα. «Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀποθνήσκει, αὐτὸς ἐαυτὸν θανατοῖ».

... Κ.

H MANNA

Ἡ μάννα, τὸ γνωστότατον τοῦτο καθαρτικὸν καὶ δημηδέστατον, παράγεται ἐν Καλαβρίᾳ, καὶ ἐκ ταύτης διὰ τοῦ ἐμπορίου κομίζεται ἀπανταχοῦ τοῦ κόσμου. Περὶ τῆς καλλιέργειας τοῦ δένδρου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγεται, καὶ τῆς συλλογῆς αὐτῆς, ὁ περὶηγηθεὶς τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα Φ. Λενορμάν, γράφει τὸ ἐξῆς ἐν τῷ συγγράμματί του «La Grande-Grece».

Αἱ πόλεις πᾶσαι, αἱ κείμεναι σήμερον ἐν τῇ Ὑδατολεκάνῃ τῆς ἀρχαίας Συβάριδος καὶ Θουρίων, οἷοι τὸ Βισινάνον, Σάν-Δημήτριον Κορόνε, Κοριλιάνον, Βισκάνον, Τοριλλιάναν Ῥοσιάνον, πλὴν τῶν κειμένων ἐπὶ τῶν δυτικῶν πλευρῶν τῶν ὑπερκειμένων ὄρεων, ἀπολαύουσιν εἰσοδήματός τινος ἐκ τοῦ ἐμπορίου τῆς ἐξαγωγῆς τῆς μάννας.

Ἡ ὕλη αὕτη, ἡ γλυκάζουσα τὴν γεῦσιν καὶ καθαρτικὴ, τὴν ὁποῖαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἐγνώριζον, ἀλλὰ τῆς ὁποίας ἡ χρῆσις κατέστη κυρίως κοινὴ διὰ τῶν Ἰταλῶν ἰατρῶν τοῦ μέσου αἰῶνος, εἶνε προῖον φαρμακευτικόν, τὸ ὁποῖον ἡ Εὐρώπῃ υπορίζεται ἐκ τῆς Καλαβρίας, οὕτω φόρου αὐτῇ ὑποτελεῖται ἐπὶ τούτῳ διότι ὅλον τὸ καταναλισκόμενον ποσὸν προέρχεται ἐκ ταύτης καὶ ἐκ τῆς Σικελίας.

Οἱ Καλαβροὶ τὸ προῖον τοῦτο οὐ μόνον συλλέγουσι πρὸς ἐξαγωγὴν καὶ ἐμπορίαν, ἀλλὰ καὶ μεταχειρίζονται ὡς ὕλην θρεπτικὴν, κυρίως ἐν ὥρᾳ τῶν μεγάλων καυμάτων τοῦ θέρους, θεωροῦντες αὐτὴν ὡς ἀναψυκτικὴν καὶ ὑγιεινὴν.

Τὸ δένδρον ἡ *melia* (la frêne)¹, ἡ φύλλα ἔ-

1. Μετεφράσαμεν τὸ γαλλικὸν ὄνομα frêne διὰ τοῦ Μ ε λ ί α, ὀνόματος ὀμηρικοῦ καὶ ἡσιοδείου, ὅπερ σώζεται μέχρι σήμερον προφερόμενον Μ ε λ ι ὸ ς καὶ Μ ε λ ε γ ο ς, καὶ εἶνε τὸ Fraxinus ornus τῶν φιλολόγων, λέγεται δὲ κοινῶς καὶ Φ ρ ά ξ ο ς ἐκ τοῦ λατινικοῦ Fraxinus. Οἱ φυτολόγοι τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα τῆς Μ ε λ ί α ς ἀπέδωκαν εἰς φυτὰ τῆς Κίνας, ἐν τούτων εἶνε καὶ ἡ καλλιεργουμένη παρ' ἡμῶν Melia azedarach, ἡ κοινῶς λεγόμενη σήμερον Πασχαλιὰ, ἡ ἄλλαχού Νοσχοκαρπιά. — Μετεφράσαμεν ὡσαύτως τὸ γαλλικὸν hêtre, ὅπερ οἱ φυτολόγοι καλοῦσι: Fagus sylvatica διὰ τοῦ ὀμηρικοῦ καὶ ἡσιοδείου ὀνόματος Ὁ ξ ῶ η, ὅπερ σώζεται παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς λαφ, προφερόμενον Ὁ ξ ῶ α.

χουσα στρογγύλα, ἐξ ἧς ἐκρέει ἡ μάννα, ἀφθονεῖ ἐν τῇ κατωτάτῃ ζώνῃ τῶν δασῶν τῆς Σίλας ὑπὸ τὴν ζώνην τῶν ὀξυῶν (hêtres) καὶ τῶν δρυῶν (chênes). Ἄλλ' οἱ κάτοικοι μὴ ἀρκοῦμενοι εἰς τὰ ἐν ἀρχία καταστάσει αὐτοφυῆ δένδρα τῆς μελίας, ποιοῦσι φυτείας εἰς γαίας ἐπιτηδείας πρὸς ταχεῖαν αὐξησιν τῶν δένδρων καὶ παραγωγὴν τοῦ ὁποῦ τῆς μάννας. Γαῖαι δὲ πρόσφοροι εἶνε αἱ τῶν ἀνατολικῶν κλιτύων τῶν ὄρεων. Ἡ μελία καθίσταται παραγωγὸς τὸ πρῶτον μετὰ παρέλευσιν δέκα ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐμφυτεύσεως, εἶτα δ' ἐξακολουθεῖ παράγουσα ἐπὶ τριάκοντα καὶ τεσσαράκοντα ἔτη, μεθ' ἃ ἡ παραγωγὴ ἀρχεται ἐλαττωμένη.

Ἡ συκομιδὴ καὶ ἡ συλλογὴ τῆς μάννας γίνονται ὡς ἐξῆς. Περικυκλοῦσι τὴν βᾶσιν τῆς μελίας ὑπὸ πυκνοῦ στρώματος ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς φύλλων, ἐφαπλουμένων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, εἶτα ποιοῦσιν ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῶν κλάδων ἐντομὰς, ἐξ ὧν ἐκρέει ὀπὸς ἰξώδης, οὐτινος τὸ πλεῖστον καταπίπτει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐπὶ τοῦ στρώματος τῶν φύλλων, μέρος δὲ ὑπολείπεται ἐπὶ τῶν κλάδων. Αὐτὸς ὁ ὀπὸς πεπηγὼς εἶνε ἡ μάννα, ἥτις ἐνίοτε καὶ φυσικῶς διαπερᾷ τὸν φλοιὸν, καὶ ῥέει ἐκ τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν κλάδων, ἄνευ προηγουμένης διαχαράξεως. Τὴν χάραξιν ἐπαναλαμβάνουσιν ἀνά πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Ἰουνίου μέχρι τέλους Ἰουλίου. Ἡ μάννα ῥέει ἀπὸ τῆς μεσημβρίας μέχρι τῆς ἐσπέρας ὡς ὑγρὸν ἄχρουν καὶ διαφανές, ὅπερ θολοῦται καὶ πυκνοῦται κατόπιν μικρὸν κατὰ μικρὸν. Συλλέγουσι δὲ ταύτην μόνον τὴν πρωΐαν, ὁπότεν τὸ ψῦχος τῆς νυκτὸς ξηράνη αὐτὴν, καὶ δώρη στερεὰν ὑπόστασιν. Ἐὰν τὴν νύκτα ἐπέλθῃ ῥιμίχλη ἢ βροχὴ, ἡ συκομιδὴ τῆς ἡμέρας καταστρέφεται. Ὁ ἐπὶ τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν κλάδων ὑπολειπόμενος ὀπὸς, ὡς καθαρώτερος ἀποτελεῖ τὴν πρῶτην ποιότητα, τῆς μάννας, ἦν ὀνομάζουσιν ἐν τῷ ἐμπορίῳ *mannar* εἰς *dákrva*, ἡ ἐκ τῶν φύλλων δὲ συλλεγομένη, τῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καλεῖται *mannar eis bóλους* αὕτη εἶνε μᾶλλον ἀκάθαρτος καὶ ἤττον ἐπιζήτητος. Ὅταν δὲ ἡ μάννα δὲν εἶνε καλῶς πεπηγυῖα, ὅταν διετήρησεν ὑφὴν γλοιώδη, ἡ ἀνεμίγη μετ' ἄλλων ὕλων, ὀνομάζεται *mannar par geia* καὶ ἀποτελεῖ τὴν χειρίστην ποιότητα, σχεδὸν ἄνευ ἀξίας.

Γνώμαι

ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Ἡ γυνὴ τείνει ὀρμεμφύτως εἰς πᾶν τὸ ὥρατον, χάριεν, ἐπιμεμελημένον. Ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἀγαπᾷ νὰ καλλωπίζεται, ἡ κλίσις δ' αὐτῆς αὕτη αὐξάνει σὺν τῷ χρόνῳ. Συμμορφοῦται ταχέως καὶ εὐκόλως πρὸς τὰ κοινωνικὰ ἔθιμα, ἀποκτᾷ ἐνωρὶς τὸν ἐράσμιον καὶ κομψόν